

takto nařízeným žalovaná strana nemůže důvodně pokládati se za stíženu, pročez výtku, že soud odvolací nebyl oprávněn, zaváděti nějaké další officiosní řízení, nemůže býti uznána za opodstatněnou.

Čís. 457.

Vyjmajíc případy §u 759, odstavec druhý obč. zák., nelze v řízení o rozvod nebo rozluku manželství po smrti jednoho manžela pokračovati, byf i zesnulý manžel pro záležitost byl zřídil procesního zástupce.

Pokud usnesení ve věcech nesporných nebylo doručeno, může soud od něho upustiti.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 159/20.)

Usnesením zemského soudu ze dne 9. října 1919 bylo k manželově žádosti vysloveno, že jeho rozvedené již manželství se rozlučuje. Manžel zemřel dne 10. října 1919 a usnesení shora zmíněné bylo doručeno jeho zástupci dne 11. října 1919. Usnesením ze dne 17. prosince 1919 zrušil zemský soud své původní usnesení, s poukazem k tomu, že nemohlo nabýti účinnosti, byvši doručeno manželovu zástupci až po jeho smrti, a prohlásil zároveň rekurs manželky do původního usnesení bezpředmětným. Rekursní soud zrušil ku stížnosti manželovy dědičky usnesení prvního soudu a přikázal mu, by, vyčkaje pravomoci, předložil rekurs manželky do původního usnesení. Důvody: Dle názoru rekursního soudu nebylo by lze z důvodu, že není zde nikoho, kdo by byl ku stížnosti vlastním jménem oprávněn, napadnouti usnesení, vydané vůči osobě zemřelé, pouze tehdy, kdyby šlo o právo ryze osobní (§ 1448 obč. zák.) neb o pouhý osobní poměr (§ 531 obč. zák.), jež nevyvolávají majetkoprávních účinků. Svazek manželský jest sice takovým čistě osobním poměrem, leč jak uzavření tak i zánik jeho mají v zápětí majetkoprávní účinky, rozdílné od toho, zda svazek zanikl smrtí jednoho z manželů (§§ 757—759 obč. zák.) či soudní rozlukou (§ 1266 obč. zák.). Stěžovatelka jakožto přihlášená universální dědička žadatele o rozluku má právě tak, jako měl zůstavitel, majetkoprávní zájem na tom, zda manželství zaniklo již výrokem o rozluce ze dne 9. října 1919, či teprve smrtí manželovou ze dne 10. října 1919. Ježto dědic představuje zůstavitele a jest považován za touž osobu (§ 547 obč. zák.), jest stěžovatelka oprávněna, by podala stížnost v zastoupení manželovy pozůstalosti. Opačnému mínění prvního soudu nelze přisvědčiti (§ 2 čís. 3, 4, 10 nesp. říz.). V žádosti za rozluku uváděl žadatel, že jest na smrtelném loži a že prosí, by řízení bylo urychleno, ježto by průtahem mohl býti ztracen jeho úmysl odvděčiti se nynější stěžovatelce (dědičce). Z toho však vyplývá, že plná moc, již udělil zůstavitel dne 18. září 1919 svému zástupci, jest plnou mocí ve smyslu § 1022 obč. zák. Dle tohoto ustanovení jest zmocněnec oprávněn i povinen, by i po zmocnitelově smrti dokonal, co započal, nelze-li toho přerušiti, aniž by dědicové zřejmě byli poškozeni, nebo byla-li mu plná moc dána také pro případ zmocnitelova úmrtí. I tohoto důvodu možno tu použití, neboť plná moc, jež byla výslovně udělena pouze pro tuto záležitost rozlukovou, jeví se býti plnou mocí procesní, jež dle § 35 c. ř. s. smrtí zmocnitelovou nezaniká. Usnesení ze dne 9. října 1919 bylo

tudíž zmocněnci platně doručeno. Ostatně prvý soud nebyl oprávněn své původní usnesení ani proto rušiti, ježto šlo o usnesení právo tvorné (§ 9 odstavec druhý a třetí nesp. říz.). Mělť spíše, kdyžtě pokládal doručení zástupce bezúčinným, dáti doručiti usnesení dědičce.

Nejvyšší soud změnil k dovolací stížnosti manželky usnesení soudu rekursního a obnovil usnesení soudu prvé stolice.

D ů v o d y :

Kdyby pravdou bylo, že manželův dědic hledíc k §u 547 obč. zák. a pro majetkoprávní zájem na věci představuje i co do otázky rozluky zůstavitelova manželství zůstavitele, bylo by nutným důsledkem, přiznati manželovu dědici právo, by v řízení o rozluce manželství pokračoval, pokud se týče řízení to teprve zahájil. Tento důsledek přičil by se však jak povaze a účeli rozluky manželství, tak i zákonu. Účelem rozluky manželství jest, by svazek manželství byl zrušen. Ježto však úmrtím jednoho z manželů též účinek sám sebou nastává, nelze přirozeně domáhati se po manželově smrti ještě soudního výroku o tom, že manželský svazek se zrušuje, a nelze za tímto účelem po manželově smrti řízení o rozluce manželství ani zahájiti, ani zásadně v zahájeném již řízení pokračovati. Toto stanovisko jest též stanoviskem zákona a došlo nepochybného výrazu v ustanovení § 759, odstavec druhý, obč. zák. v doslovu §u 70 I. dílčí novely, kteréžto ustanovení při správnosti názoru rekursního soudu bylo by venkoncem zbytečné. Řečeným ustanovením dotvrzuje se v podobě výjimky pravidlo, že po smrti jednoho z manželů v řízení o rozvod nebo rozluky manželství nelze zásadně pokračovati, tím méně ovšem řízení, k tomu se nesoucí, teprve zahájiti. Výjimka připouští se jen pro případ, kde zůstavitelem za jeho žití byla již podána žaloba o rozvod aneb o rozluky manželství z viny manžela pozůstalého. V motivech k §u 70, odstavec druhý, I. dílčí novely výslovně se připomíná, že mění se tím pro případy, tam vytčené, právo posavadní, pojící výluky pozůstalého manžela ze zákonné dědické posloupnosti teprve ke skutečnosti vykonaného již rozvodu nebo vykonané již rozluky manželství. Pro jinaké případy zůstalo tudíž při posavadním stanovisku zákona, dle něhož řízení o rozvod aneb o rozluky manželství nelze po smrti jednoho z manželů více zahájiti aniž lze v řízení tom pokračovati. Ani ve výjimečných případech § 759, odstavec druhý, obč. zák. nejedná se na dále v pravdě o rozvod nebo rozluky manželství, nýbrž spor soustřeďuje se na řešení otázky, zda pozůstalý manžel zachoval se za trvání manželství vůči zůstaviteli tak, že by proto bylo lze uznati na rozvod nebo rozluky z viny pozůstalého manžela a zda tím dle pojetí zákona (motivy) stal se nehodným děditi. Tato otázka však v řízení, o něž se tuto jedná, nepřichází vůbec v úvahu a dlužno proto trvati na stanovisku, že zůstavitelův dědic není oprávněn, by do řízení vstoupil a v něm pokračoval. Nemá-li však tohoto práva, nemůže oprávnění to býti nahrazeno tím, že zůstavitel ustanovil pro řízení zmocněnce. Tento není k dalším krokům oprávněn ani jako zmocněnec zůstavitele, poněvadž nárok tohoto na rozluky manželství smrtí jeho uhasl, ani jako zmocněnec dědičky, poněvadž tato, jak řečeno, nemá práva, by k vůli svým nárokům v řízení pokračovala. Jen o to se ještě jedná, zda soud prvé stolice měl právo, od svého usnesení ustoupiti.

K této otázce dlužno dáti odpověď kladnou. Neboť, dokud soudní opatření ve věcech nesporných nebylo doručeno, nejeví prážádných účinků právních, ono pro účastníky jakoby vůbec ještě neexistovalo, a nelze proto tvrditi, že by někdo z opatření toho mohl nějakých práv nabýti. Poněvadž pak prvotní usnesení prvé stolice za živa manžela vůbec doručeno nebylo, neexistovalo v den úmrtí a nemohlo dle toho, co shora řečeno, doručením po jeho smrti již účinku nabýti a právo nějaké založiti.

Čís. 458.

Jmění, vyskytnuvší se po odevzdání pozůstalosti, není ležící pozůstalostí, nýbrž patří již dědicům, jimž pozůstalost byla odevzdána.

Byl-li sice odevzdán klíč od pokladny, nikoliv však klíčky od schránky, v nichž věci byly uzamčeny, nejsou věci znamením tím odevzdány.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, Rv I 109/20.)

V roce 1914 zemřel manžel žalované a otec žalujících dětí, a zanechal též větší počet cenných papírů, jež byly uzamčeny ve 3 portefeuillech pokladny tovární, od níž měl klíčky jednak zůstavitel, jednak jiní úředníci továrenští. Klíčky od portefeuille byly při smrti zůstavitele v jeho peněženice. Cenné papíry vzala žalovaná k sobě, a nebyly pojaty do pozůstalosti, jež byla odevzdací listinou ze dne 12. října 1916 odevzdána dle zákona žalobcům, s obmezením požívacího práva jedné čtvrtiny pozůstalostního jmění ve prospěch žalované. Žalobcové domáhali se pak vydání cenných papírů a složení jich k soudu pozůstalostnímu. Žalovaná namítala imenovitě jednak nedostatek aktivní legitimace, jednak, že nabyla vlastnictví cenných papírů, ježto jí zůstavitel v úmyslu darovacím odevzdal den před úmrtím klíček od pokladny, v níž byly cenné papíry uzamčeny. Žalobě bylo soudy všech tří stolic vyhověno, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odpor se spisy spatřuje dovolání v tom, že odvolací soud, ač uznává, že sporné cenné papíry žalobcům dosud nepatří, poněvadž jim pozůstalostním soudem ještě odevzdány nebyly, nýbrž že patří pozůstalosti, přece žalobní nárok neodmítl pro nedostatek aktivní legitimace žalobců a spokojil se s pouhou opravou rozsudkového výroku v ten rozum, že za větu rozsudečného výroku nalézacího soudu: »Žalovaná jest povinna složiti pro žalobce na okresním soudě« dodal »do pozůstalosti Emila K. náležející cenné papíry . . .« Avšak žalovaná ocitá se tu sama v rozporu se spisy, mylně sobě vykládajíc předpis § 179 nesp. pat. Tímto předpisem zákona ustanoveno, že, najde-li se po odevzdání pozůstalosti nové, do pozůstalosti patřící jmění, má soud ohledně něho provésti dodatně potřebné úřední jednání, zejména učiniti opatření nutná k zabezpečení a zaplacení zákonných poplatků, že však nových přihlášek dědických a nového odevzdání